

Ярина Винницька
Юлія Табенська
Дмитро Осипов

КОВЧЕГ

Львів – 2019

НАРЕЧЕНА

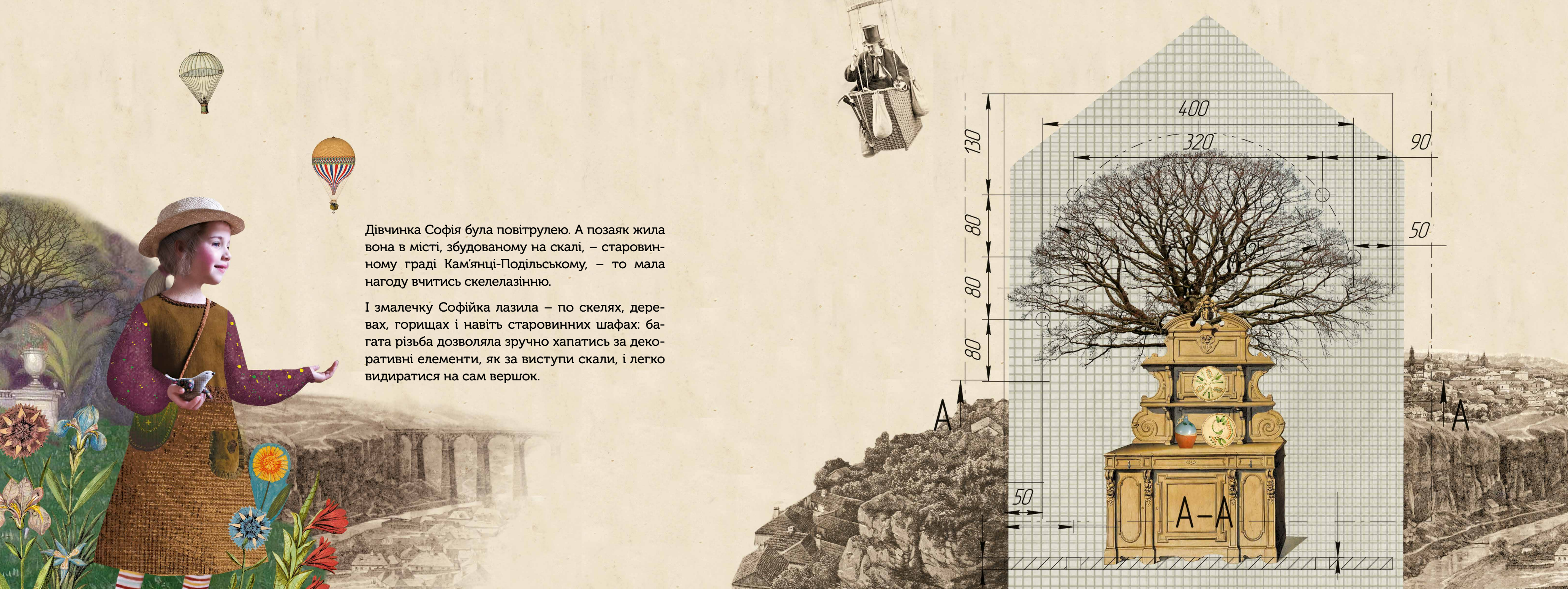
ПОВІТРУЛЯ – донька гірських вітрів; волелюбна красуня, що пересувається в повітрі, не торкаючись землі, й приносить людям натхнення та любов.

Дівчатка бувають двоякі: **принцеси** і **повітрулі**.

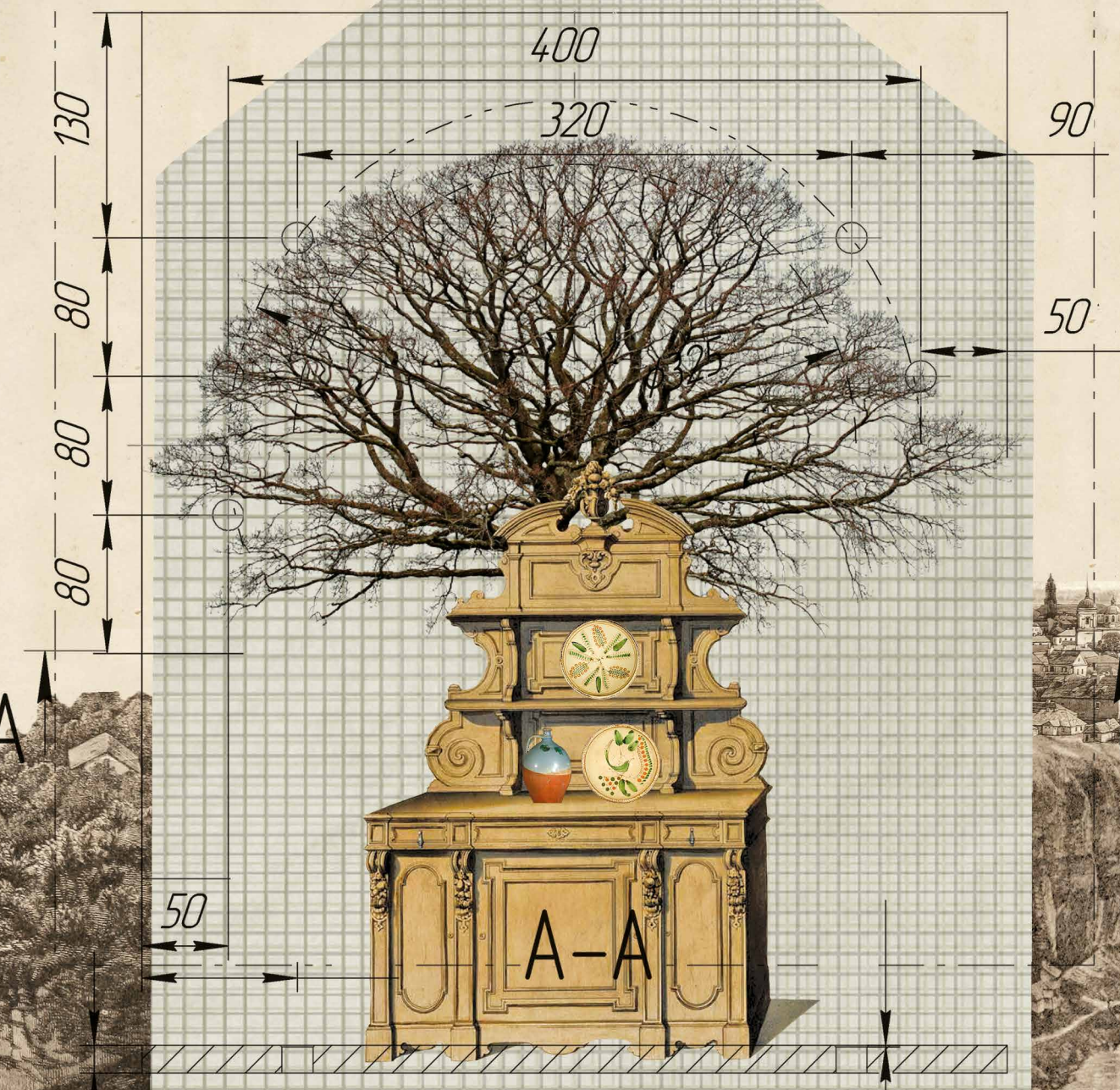
Дівчатка-принцеси люблять пишні сукні з блискітками і мріють про принца на білому коні. Бідолашний принц має порятувати їх від усякого зла і зробити щасливими.

Дівчатка-повітрулі носять шапочки з бомбонами і мріють про вірного друга. А ще люблять гасати наввипередки з вітром, спати в наметах і всього у житті досягати самотійно.

Дівчинка Софія була повітрулею. А позаяк жила вона в місті, збудованому на скалі, – старовинному граді Кам'янці-Подільському, – то мала нагоду вчитись скелелазінню.

І змалечку Софійка лазила – по скелях, деревах, горищах і навіть старовинних шафах: багата різьба дозволяла зручно хапатись за декоративні елементи, як за виступи скали, і легко видиратися на сам вершок.

Якось Софійка звернулася до своєї бабусі з улюбленим дитячим питанням «звідки я взялася?». І бабуся розповіла онуці про Дерево Роду:

– Для того, щоб ти з'явилася на світ, багато-багато людей задовго до твого народження мали зустрітися, одружитися, народити дітей. А потім ці діти підростали і народжували своїх дітей. Аж поки не настала черга твоїх бабусь і дідусів. Тоді на світ з'явилися мама Юля і тато Ігор. Вони теж вирости, закохались, одружились, і врешті на нашому Дереві Роду зацвіла нова квіточка на ім'я Софія.

– А всіх тих, що жили давно, більше немає?

– Якщо ми чогось не бачимо, це не значить, що воно не існує. Ось ти ходиш по землі, а не літаєш. А все тому, що тебе притягує невидима сила – земне тяжіння. Або пчихаєш, тому що підхопила вірус. Вірус-невидимка змусив тебе сидіти вдома, а не йти на прогулянку. Так і з нашими предками – їх не видно, але багато чого в нашому житті залежить саме від них.

– Як же мені спілкуватися з тими, кого не видно?

– Аби Дерево Роду не всохло, його треба доглядати: знати імена своїх прародичів, кликати їх на Святу вечерю. А головне – навчитися читати їхні життя, наче книги. Життєві історії твоїх дідів-прадідів цікавіші за будь-які пригодницькі книжки. До того ж ми часто повторюємо долі своїх предків. Тому не дивуйся, якщо, слухаючи старі сімейні історії, ти раптом пізнаєш себе у своїй прабабусі.

Софія захотіла дізнатись більше про тих, хто був перед нею.

Для цього потрібно було залізти на горіще, видряпатися на старезну шафу і відшукати там альбом зі старими як світ фотографіями.

Світлини були товстенькими і чорно-білими. Але Сонина уява вмить розмалювала їх у різні кольори.

PHOTOGRAPHS
SOUVENIR OF

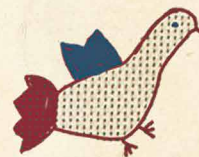
«Закохались і одружились». Бабусині слова шелестіли в дитячій голівці. Сама Софійка ніколи не мріяла про весілля, як це, зазвичай, роблять дівчата-принцеси. А білі сукні, прикрашені фальбанками і стразами, видавалися їй смішними і недолугими. Коли раптом на старих фото Соня побачила весільні вбрання своїх прародичів. Дівчата виглядали там справжніми царівнами – пишно вишиті рукави, вінки як корони, намисто як зорі...

– Я хочу весілля! Щоб одягнути таке зоряне намисто, як у моєї прабабусі.

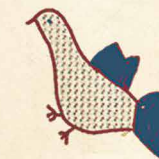
– Це намисто зветься «баламути». Так колись називали перламутр. Його робили з мушель річкових молюсків. Але для того, щоб носити баламути, зовсім не обов'язково виходити заміж. Не поспішай! Ніколи не роби чогось тільки тому, що так роблять усі. Ані баламути, ані заміжжя не принесуть тобі щастя, повір мені, старенькій. Спершу сама навчися бути щасливою. Адже два нещастя ніколи не складуть одне ціле щастя – вийде лише подвійне нещастя.

– А як стати щасливою?

– Це як лізти на скелю. Або вишивати сорочку своїми руками – усе залежить тільки від вправності твоїх власних рук і серця.

Старі фотографії зачарували Софію, і вона вирішила дослідити, якими ж були весільні вбрання в різних куточках України.

Дівчатка років з п'яти-шести (такі, як наша Софія) бралися ладувати собі посаг: вчилися вишивати сорочку на весь рукав, ткати святкову плахту в «голубці», шити керсетку з пишними зборами на поясі. А ще треба було справити сап'янові чобітки, багато разків намиста і на-самкінець сплести пишний вінок.

ВЕСІЛЬНІ СОРОЧКИ

1. **буковинська сорочка** (Чернівецька область), вишита різнокольоровою вовною і шовком

2. **полтавська сорочка «білим по білому»**: полотно три роки поспіль вибілювали на сонці, а щоб нитки стали контрастнішими, їх замочували в конопляній олії, а потім запікали у хлібі

3. **сорочка зі Східного Поділля** (Вінничина)

поглянь на манжети: вони оздоблені вишивкою по зборах – дівчина спершу збирала полотно у дрібненькі складочки, а потім по них вишивала

4. **сорочка з Центрального Полісся** (Рівненщина), шита заволіканням («уперед голка») – так вишита сорочка стає схожою на тканину

5. **буковинська сорочка з «деревцем»**
поглянь: на рукавах квітне Дерево Роду!

6. **борщівська сорочка у «скісні рукави»** родом із Західного Поділля (Борщівський район Тернопільської області): шита вовною, шовком і сухозліткою (тобто «сухим золотом» – «золотими» металевими нитками)

7. **сорочка зі Східного Полісся** (Чернігівщина), вишита «біллю» (білими нитками) та червоною заплоччю (бавовняними нитками) чотирма різними техніками

8. **сорочка з Покуття** (Івано-Франківська область): рукави густо зашиті червоною овечою вовною, мов всипані вишнями

9. **вербовецькі сорочки** зі с. Вербовець (Гуцульщина)

придивись уважно: там понад 18 тисяч спіральок («кручений шов»), схожих на малесенькі трояндочки

ПЛАХТИ, ОБГОРТКИ, ОПИНКИ
(такі собі спідниці)

- знамениті **полтавські плахти «червонятка»** і **«синятка»** в «голубці» і «зірочки»
- пояс з «очима» – червоні кутаси з білою серцевинкою
- весела **опинка-катрінца** з Буковини
- спадниця-андарак** зі Східного Полісся, багато вишита по низу гарусом (фабричною вовною)

- спідниця-димка** з Бойківщини (Львівщина), прикрашена вибіячаним малюнком
- домоткана червона **фота** і **запаска** з Покуття
- чорна **горботка** та **килимова запаска** із Західного Поділля

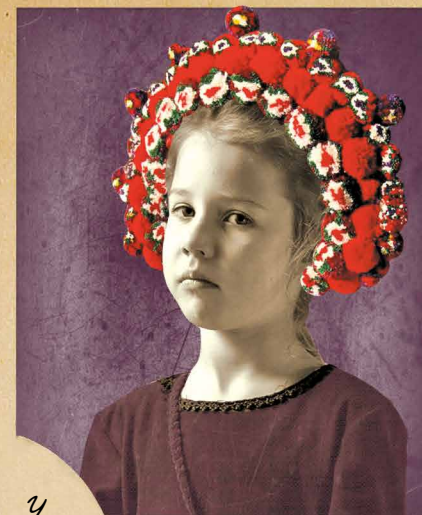
1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

ВЕСІЛЬНІ ВІНКИ

1. вінок нареченої з Київщини: паперові квіти і воскові пуп'янки закріплювали на металеві дротики

2. пишний головний убір молодої із Покуття: паперові і сухі квіти, намистини та кінський волос

3. ситцева хустка із Західного Полісся, декорована вибійчаним орнаментом і завита «по-молодицьки»

4. полтавський весільний вінок «квітки» з червоних вовняних китиць

5. молода із Західного Поділля прикрашала голівку **силянками** з дрібного бісеру, стеклярусу та леліток

6. восковий вінок зі Східного Поділля (Вінничина), зроблений із декількох сотень воскових кульок і воцених паперових квітів

7. весільний вінок «з цукерками» зі Східного Поділля (Придністров'я)

8. наречена-«кнегиня» з Гуцульщини одягала **чільце** з металевих бляшок і робила «уплітки» – це коли у волосся вплітали вовняні нитки та дрібні річкові мушлі

НАМИСТА

зліва

криза (королька) з Лемківщини – круглі широкі коміри з геометричним візерунком, сплетені з дрібного кольорового бісеру

салба з Буковини – нашиті на тканину срібні монети

венеційське намисто (писані пацьорки) – розмальовані вручну скляні намистини, привезені з Венеції

справа

баламути зі Східного Поділля – намистини, зроблені з мушель річкових молюсків

дукач із Лівобережної України – монета (часто золота або срібна) з металевим бантом, прикрашеним коштовним камінням

чепраги – металеві заціпки для намиста (схожі на сонечко або колесо)

згарди з Гуцульщини – багато «сонячних» хрестиків на скрученому мідному шнурочку

коралі – червоний корал, добутий з моря-океану, привезений за тридев'ять земель

Мандруючи світом українських весільних костюмів, повітруля Софійка перетворилась на справжню королівну в сорочці з домотканого полотна.

Вона дослідила власне Дерево Роду і тепер може назвати імена всіх своїх прадідів, а також розповісти сімейні історії про те, як її предки шукали щастя. І тому знає – її власне щастя не залежить від принца чи кількості намиста на шиї, а тільки від неї самої.

Щастя – це як сорочка, вишита своїми руками...

НАШІ НАРЕЧЕНІ:

Уляна Явна

Софія Ющенко

Христина Ющенко

Івона Романюк

Оксана Линів

Оля Гордійчук

Ірина Угриновська

Оленка Дідик

Марічка Салюк

Ганнуся Салюк

Оксана Миханько

Дарина Бобир

НА НАШОМУ ВЕСІЛЛІ БУЛИ, МЕД-ГОРІЛКУ ПИЛИ:

допола родина і поважні гості

Арт-платформа «Ковчег»
Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара»
Крамниця «Давній народний одяг»
Етно-галерея Роксоляни Шимчук
Майстерня українського етнічного одягу для дітей "Аденчик-Баденчик"

Батьки

Ярина Винницька
Юлія Табенська
Дмитро Осипов

Друзинки, друзини, свашки

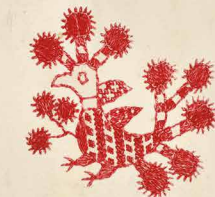
Ганна Кошманенко
Олександра Сторчай
Ірина Агрес
Вікторія Щербань
Тетяна Медведєва
Ірина Нагайчук
Оленка Дідик

автор весільних прикрас Слава Салюк

весільні фотогографи Віктор Попіль, Роман Шишак, Андрій Кісь

дівчатка, що незабаром стануть нареченими

Софія Чесноковська
Софія Щокіна
Марія Щербань
Соломія Щербань
Мар'яна Дутко
Уляна Дутко

свати

Петро Гончар
Мирослава Вертюк
Ігор Перевертнюк

УДК 82-93
В 48

Літературно-художнє видання

Ярина Винницька, Юлія Табенська, Дмитро Осипов
НАРЕЧЕНА

Мандрівка у світ українського весільного костюму

Для дітей молодшого і середнього шкільного віку

Текст Ярина Винницька

Художнє оформлення Юлія Табенська

Літературний редактор Ольга Бондарук

Винницька Ярина, Табенська Юлія, Осипов Дмитро

В 48 Наречена. Мандрівка у світ українського весільного костюму / Ярина Винницька, Юлія Табенська, Дмитро Осипов. – Львів : Видавництво Ковчег, 2019. – 40 с.
ISBN 978-966-97900-2-6

Чи можливо бути королівною у сорочці із домотканого полотна?

Цей артбук має на меті показати неймовірну розкіш традиційного вбрання і навчити дітей відрізняти борщівську сорочку від поліської, гуцульські запаски від полтавської плахти, впізнавати баламути, дукачі, згарди. І, можливо, тоді хтось з дівчаток захоче стати королівною у сорочці з домотканого полотна.

УДК 82-93

Підписано до друку 05.04.2019. Формат 60x84/8

Друк офсетний. Папір Munken Polar.

Гарнітура Museo Cyril / Kolyhoroshko. Умовн. друк. арк. 4,65

Наклад 2000 прим. Зам. № 7-05-1019

КОВЧЕГ

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК №6699 від 28.03.2019

ФОП Осипов Дмитро Леонідович

м. Львів 79008

вул. Вірменська, 30/3а

Ковчег Україна

Віддруковано ПРАТ «Харківська книжкова фабрика «Глобус»

вул. Різдвяна, 11, м. Харків, 61051

Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011

www.globus-book.com

ISBN 978-966-97900-2-6

Ярина Винницька © ідея, текст, 2017

Дмитро Осипов © ідея, 2017

Юлія Табенська © художнє оформлення, 2017

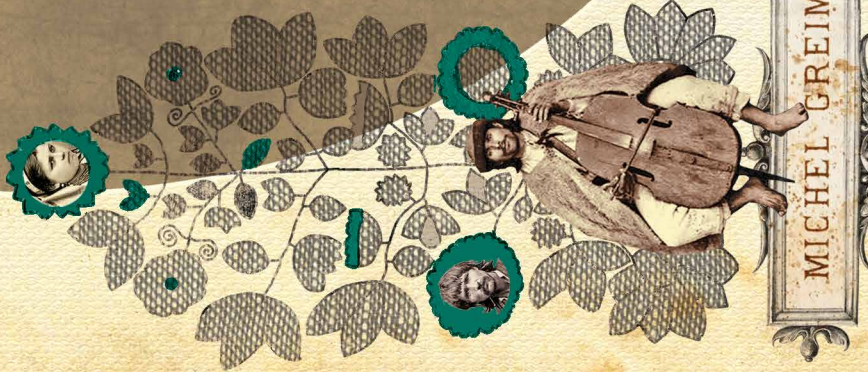
Видавництво Ковчег © 2019

Visit
PORTRAIT

MICHEL GREIM

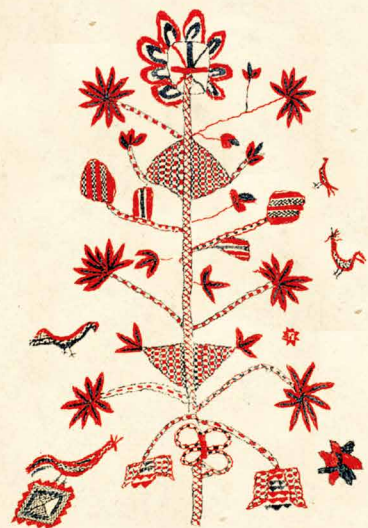

KAMENETZ PODOL
SOCIÉTÉ DE GÉOGRAPHIE
8 JANV 98

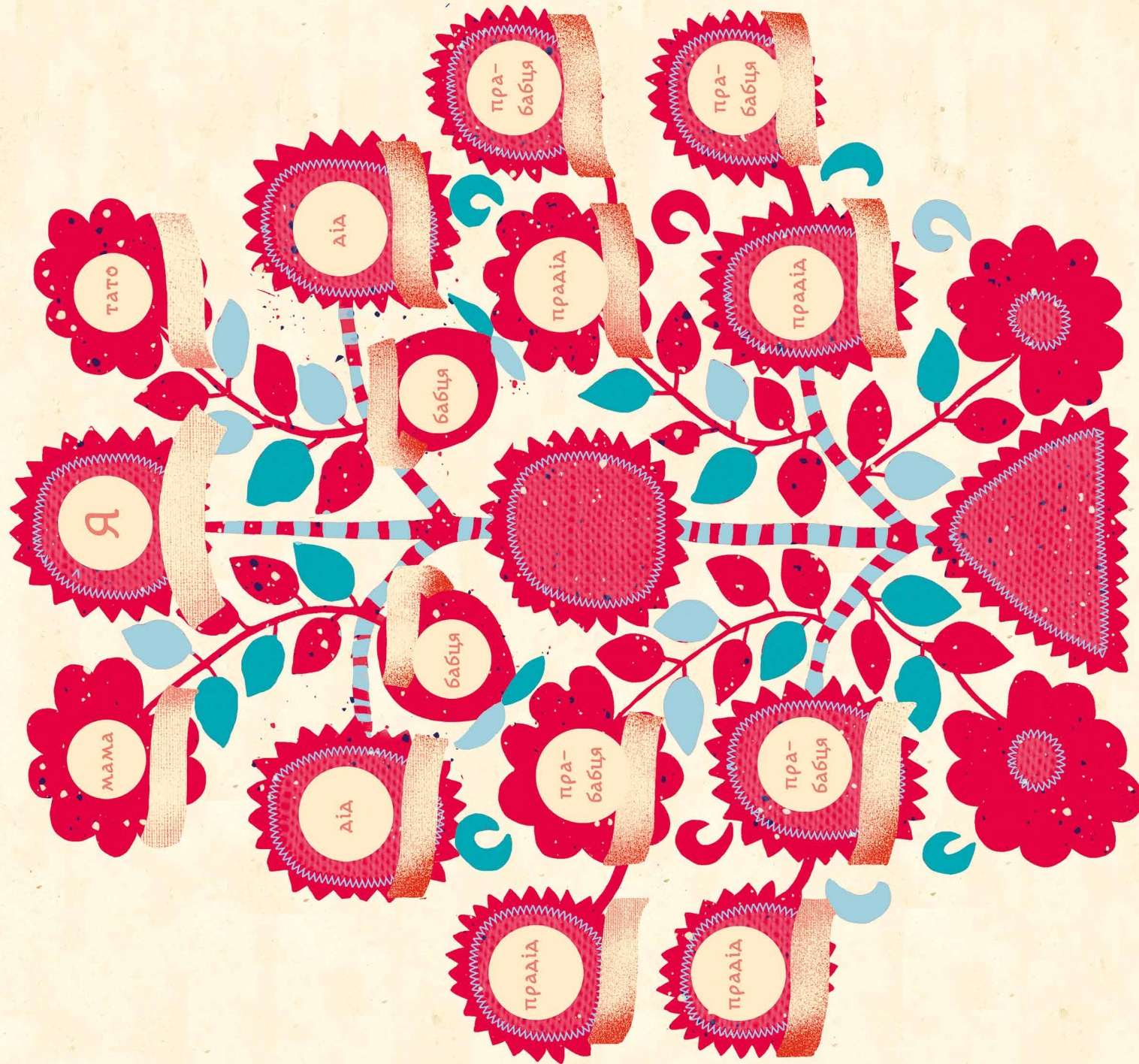

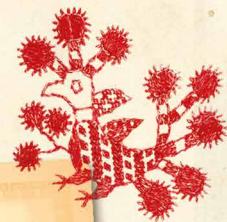
РОЗМАЛЬОВКА

- вибери сорочечку, яка найбільше сподобалась, і розмалюй рукави
- підбери спідницю, обгортку чи плахту, яка найбільше пасуватиме до сорочки
- заверши образ намистом – червоні корали? "зоряні" баламути? дукачі чи все таки скляні намистини з Венеції?

ДЕРЕВО РОДУ

Пізнай свій Рід – і ти пізнаєш себе:

- вивчи імена своїх предків та історію їхнього життя
- вклей їхні фото або намалюй портрет
- впиши імена у Дерево Роду

